

Lezing: Johannes 15 : 1-8

Leerlingen van Jezus, gasten met ons,

De beelden die Jezus gebruikte kwamen uit het dagelijks leven. Hij wandelde met zijn leerlingen langs een wijngaard en komt met het beeld van de wijnstok. We hebben allemaal wel eens een wijnstok gezien denk ik, maar het is niet een beeld dat wij dagelijks tegenkomen.

Stel nou dat Jezus met ons een rondje door de buurt zou lopen. En we liepen met Hem langs een basisschool. Dan kwam hij misschien wel met dit beeld.:

¹Ik ben de klas, mijn Vader is de Meester. ²Elke leerling die niet wil leren, wordt van school gestuurd. Wie wel wil leren, wordt door de Meester telkens meer uitgedaagd, zodat hij steeds meer kennis krijgt. ³Jullie hebben al veel kennis, door alles wat Ik jullie heb verteld. ⁴Blijf in de klas, dan blijft de klas in jullie. Een leerling die niet in de klas blijft, kan uit zichzelf niks leren. Jullie kunnen niks leren als je niet in de klas blijft. ⁵Ik ben de klas, jullie zijn de leerlingen. Als iemand in Mij blijft en Ik in hem, dan zal hij heel veel leren. Maar zonder Mij kun je niets. ⁶Wie niet in de klas blijft wordt van school gestuurd en zal als schoolverlater nooit een goede baan kunnen vinden. ⁷Als jullie in Mij blijven, en mijn woorden in jullie, kun je vragen wat je wilt en het zal gebeuren. ⁸De grootheid van mijn Meester zal zichtbaar worden wanneer jullie veel leren en mijn leerlingen zijn.

Het belangrijkste dat Jezus wil zeggen is heel duidelijk: blij in Mij. Want als je op school zit, in een klas, moet je leren om over te gaan naar het volgende niveau. Maar stel nou dat je het zonder klas wilt doen: je gaat in je eentje thuis studeren en komt alleen bij de toetsen opdruven. Ga je het dan redden? Nee, want zonder klas heb je geen contact met je klasgenoten en geen contact met je meester. Als je iets niet snapt kun je het aan niemand vragen. Zo wordt je natuurlijk nooit wijzer.

En zo werkt het ook met een **druivenplant**. Jezus is de **wijnstok**. De basis van de plant. En wij zijn de **ranken**, de zijtakken waaraan de druiven moeten groeien. Stel nou dat je **los geknipt** wordt van de wijnstok. Dan kunnen er geen druiven meer aan je groeien.

En waarom niet? Omdat de wijnstok jou alles geeft wat je nodig hebt: voeding, water. Je hele leven is er van afhankelijk. **Als je niet verbonden** bent met de wijnstok zul je verdorren. Je bent nergens meer goed voor. Uiteindelijk beland je in de kliko.

En nu gaat het Jezus er niet om of je hoge cijfers haalt op school. En het gaat er ook niet om dat je druivenplanten een maximale opbrengst moeten hebben. Jezus bedoelt iets anders met vrucht dragen. Iets veel belangrijkers. Jezus zegt: als je met Mij verbonden bent, dan zul je vrucht dragen. Als je niet met Mij verbonden bent, kun je geen vrucht dragen.

Vrucht dragen is niet hetzelfde als goede daden doen. Ook mensen die niet in Jezus geloven doen goede daden, uiteraard. En of kerkmensen nu zoveel beter leven dan niet gelovigen. Dat kun je je afvragen. Het is net als met duurzaamheid. Uit onderzoek van het Sociaal Planbureau en onze eigen predikanten universiteit de PThU bleek deze week dat rijke linkse mensen vaak hun mond vol hebben van duurzaamheid, maar dat arme mensen die bijvoorbeeld PVV stemmen een veel kleinere ecologische voetafdruk hebben.

Vrucht dragen is niet dat je goede dingen doet, maar vrucht dragen is dat je steeds meer mens wordt. Dat je wordt zoals God je bedoeld heeft. Dat je verandert. Om het weer met het beeld van school te zeggen:

het gaat Jezus er niet om dat je hoge cijfers haalt, maar dat je leert. Dat je leert om weer mens te zijn zoals je bedoeld bent. En dat kan alleen als je verbonden bent met Hem.

In onze tijd vinden we het moeilijk om zo te geloven: wie niet verbonden is met Jezus zit verkeerd. Dat kan er bij ons lastig in. Wij geloven liever in vrijheid dan in dat je perse verbonden moet zijn met Jezus. Volgende week vieren we weer onze vrijheid. Maar wat is dat eigenlijk, vrijheid?

Charles Taylor, een belangrijke filosoof op dit moment zegt: vrijheid is dat je de macht en de middelen hebt om je potentieel te verwezenlijken: dat je jezelf kunt ontplooien. Zo zien wij vrijheid tegenwoordig. Dat je vrij ben om jezelf te kunnen zijn.

1600 Jaar geleden zei Augustinus: echte vrijheid is God dienen. Echt een vrij mens zijn, begint bij in Jezus zijn. En dat kan alleen als je met Jezus verbonden bent.

Het Bijbelverhaal klonk ook in de tijd van Jezus al heel hard. De beeldspraak die Jezus gebruikt is super radicaal. Tenminste, zo zullen zijn leerlingen het gehoord hebben. Want Jezus zegt ook: ik ben de ware wijnstok. En dat terwijl in het Oude Testament heel vaak staat: Israël is de wijnstok die God heeft geplant. Maar Jezus zegt: Ik ben de ware wijnstok. Jezus heeft 12 leerlingen om zich heen verzameld, naar de 12 stammen van Israël. Jezus zegt dus eigenlijk: Ik ben het vernieuwde Israël, hoe God Israël bedoeld had.

Jezus is de wijnstok, met een verwijzing naar Psalm 80: de stek die Gods hand heeft geplant, het kind dat Hij zelf heeft voortgebracht. Dat beeld van de wijnstok komt vaker voor in het Oude Testament. En vaak is het een kritisch beeld. Een beeld over dat Israël geen vrucht draagt, hoe goed God als wijnbouwer ook voor hen heeft gezorgd. Het is vaak een beeld van oordeel: wat moet de wijnbouwer doen met druivenplanten die geen vrucht dragen?

Jezus is Israël zoals God Israël bedoeld had. Om dicht bij God te leven, om niet te worden afgeleid door andere goden en machten, om recht te doen aan elkaar en aan vreemdelingen. Om zo Gods goedheid te laten zien aan alle andere volken.

Het probleem van het Israël van Jezus' tijd was dat het te weinig verbonden was met God en te veel verbonden was met allerlei afgoden. Daarom moest Israël worden vernieuwd. In Jezus moest Israël opnieuw met God worden verbonden.

Jezus zegt dus tegen ons: jullie moeten je ook met Mij laten verbinden. Weer worden afgestemd op hoe jullie bedoeld bent. Niet gericht op presteren, geld verdienen, belangrijk zijn, succesvol, bij de groep horen, op gelukkig zijn. Maar gericht op hoe je bedoeld bent als mens: als evenbeeld van God. Verbonden met God om zo God en je naaste lief te kunnen hebben. Om mens te zijn zoals je bedoeld bent. Om God de eer te geven in je leven. En alle andere goede dingen krijg je dan vanzelf wel.

Maar hoe doe je dat dan, in Jezus blijven? Verbonden met God leven?

Uiteindelijk is dat niet iets wat je zelf moet doen. Het is het werk van de Heilige Geest. De Geest die in dit gedeelte niet wordt genoemd, maar in het beeld aanwezig is als de voeding die door de takken stroomt.

De Geest verbindt ons met Jezus en met de Vader. Maar daarbij ligt ook een verantwoordelijkheid voor jezelf. Je kunt de Geest helpen door de dingen op te zoeken die Hij gebruikt om jou met Jezus en de Vader te verbinden. Lezen in de Bijbel, gebed, samen zingen, gespreksgroepen, oefenen in recht doen, wandelen in de natuur. Er zijn zoveel manieren om die voeding te laten stromen.

En dat kunnen we niet alleen. We zijn samen takken van die ene wijnstok. Of zoals in mijn beeld van de klas: je hebt je medeleerlingen nodig. Om elkaar te bevragen, van elkaar te leren, van iemand die heel anders gelooft dan jij. Om meningsverschillen met elkaar te hebben, en juist dan dicht bij elkaar te blijven. We kunnen alleen vrucht dragen door samen vast te houden aan de ware wijnstok.

En dat kost misschien wel wat. We zijn getraind om te leven als individuen, als consumenten. Er is op zondagmorgen zoveel anders te doen.

Er zijn plekken waar de muziek beter past bij jouw smaak, waar de preken beter passen bij jouw theologie, of de koffie van betere kwaliteit is. Netflixen is vaak veel aantrekkelijker dan een gespreksgroep. En lang niet alle mensen die je in de kerk tegenkomt passen bij jouw bubbel.

Geloven is vaak niet leuk en niet makkelijk. Het leidt niet tot gemak en comfort. Het vraagt wat van je. Jezus heeft het in het beeld van de wijnstok zelfs over snoeien. 'Iedere rank die wel vrucht draagt snoeit hij bij, opdat hij meer vrucht draagt.' Als wij in Jezus zijn, blijft God de wijnboer met ons bezig. Hij blijft aan ons snoeien. Hij wil dat we blijven leren, dat ons karakter verandert, dat we steeds meer mens worden zoals we bedoeld zijn. Hij is nooit klaar met ons. Geloven is je hele leven lang blijven leren.

En waarom? Omdat het Gods bedoeling is dat wij helemaal vol worden van Hem. Van zijn goedheid en glorie. 'De grootheid van de Vader zal zichtbaar worden wanneer jullie veel vrucht dragen en mijn leerlingen zijn.' Als je verbonden bent met Jezus, als je in Hem blijft, dan is Hij ook in jou. En dan wordt je steeds meer mens zoals je bedoeld bent. Vrij, vruchtbaar, mooi van binnen, en voor altijd verbonden met God.

Amen.